

Szerkesztőségi iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületében,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,

hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet" hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lapeten-
ként kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Fél évre . . . 3 frt — kr.

Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy

annak helyéért 6 kr.

Bélyegdij külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

A sepsis entgyörgyi kiállítás.

(Háromszékmegye t. gazdáiak ajándéka.)

II

Kerti veteményből behozatott 1876-ban 12,489 — 1877-ben 2521, — 1878-ban csak 956 metermázsa, a korai vetemények termelése gyarapodott, a finomabb gyümölcs élvezete Romániában gyarapodik, pedig a mi jobb gyümölcsünket még nem is ismerik; 1877-1878-ig mi fizettünk Romániának fűzélék és gyümölcsért 39,498 frtot. Felette kívánatos tehát, hogy az egész országból küldjenek Sepsiszentgyörgyre gyümölcsöt. Megfelelő berendezéssel jelentékeny kivitel fejlődhetnék Romániával szemben, míhez csak egy kis életrevalóság kell, mert a közvetítőt, ha keressük, meg lehet találni; ugyanazok adhatnak el a veteményt is. —

Menjünk tovább!

Németországból sajtot és vajat visznek Romániába, az ideai 2-ik negyedben birodalmunk 178 metermázsa tehénsajtot szállított oda, — a teigazdasági osztályban Sepsiszentgyörgyön ezt is fel kell tüntetnünk. —

A bor és serkivitel emelkedik, az első negyedben 152, a 2-ikban 580 metermázsa serk vittek ki, bort pedig 135, illetőleg 570 metermázst. Tehát bizonyosan van értelme kiállításunkat bor, likőr és ser tekintetében, mert tulajdonképpen ismerik borainkat Romániában?

A mi különlegesen a Székelyföldet illeti, ez az erdélyi asztali boroknak szolgál fogyasztási helyül, a jobb borok még itt sem mind ismertek; ha a szállítás olcsóbb lenne, bizonyosan rendezetlenebb is fejlődhetnék, mert ma a bor nagyobb részt tengelyen jut el a Székelyföldre, ékes lányitékául annak, hogy forgalmi politikánk teljesen visszás és hogy csak ennek lehet tulajdonítani, ha az ország belsejében nincs élénkebb mozgalom, mert a szekerezés olcsóbb, mint a vasúti szállítás!

Erdélyrésziastali borainkat Sepsiszentgyörgyre, a finomabb pécenyé- és piros borokat pedig az october 6 és 7-én Brassóban tartandó borkiállításra kellene küldeni, mely utóbbinak speciális célja a borkivitel fejlesztése és emelése. —

Szerszám-épületfa kivitelünk örvendetesen

gyarapszik; az ideai 2-ik évnegyedben 104,492 metermázsa (közte tán kevés tüzelő fa is) ment ki Romániába, ebből csak 35 metermázsa volt finomabb, a fa áruk közül pedig csak 27 metermázsa legfinomabb. Szükséges tehát, kivált finomabb fafeléinket bemutatni a faáruink termelését emelni, — mire nevezetes tényezőül szolgálhat a hosszafalusi műfaragászati iskola — mert az idegen üzletembertől csak nem várhatjuk, hogy az erdőbe menjen és ott keresgélje össze a szükséges fát.

Epen a fakiállításnak, van tehát fontos jelentősége s épen nem nagy dolog, ha a t. nagybiratokosok vagy községek a fát jól készült átmetszetekben a tárlatra beküldik. Mert ha ezernyi ezer eladó fatörzsünk van, ha mindig a hiányos kelen-dőséget panaszoljuk és mégsem állítunk ki, akkor ezt csak azon sajnos közönynek tulajdoníthatjuk, mely nálunk — fájdalom — oly nagy mértékben uralkodik.

Epen így vagyunk ásványainkkal is, a délkeleti Erdély vidékén számos értékes nyersanyagot találunk, — a „Nemere“ annak idején fel is sorolta őket — ezeknek összegyűjtése sem okoz nagy fáradságot és így értékes, ha nem is nagy számú gyűjteményt lehet összeállítani azon kőzeteknek és ásványoknak, melyeknek ipari feldolgozása érdemes és kívánatos. —

Még az agyagáruk és húslélekről szeretnék röviden említést tenni.

Az ideai 2-ik évnegyedben 1734 metermázsa agyagáru ment Romániába, mely szám igazolja, hogy agyagáruinkat is a tárlatból készült termékeket a kiállításra bemutassuk.

Husféléből 162 metermázsa ment át, de ha tekintjük a tengeri utat, itt is a nagyobb kivitel lehet, a kiállítás tehát kívánatos. —

Egy szóval igyekeznünk kell, hogy jól felszerelt jól látogatott kiállításunk legyen és épen azért kívánatos volna, ha Brassó t. iparosait is ez iránt érdekeltenél lehetne. Brassó kétségbevonhatatlan Erdélynek legnagyobb piacza s országrészünk délkeleti vidéke reá nézve legfontosabb, épen azért vállaltatva kell dolgoznunk és végre valahára azon meggyőződésnek kell érvényesülnie, hogy egyenlő érdekeink vannak. . . .

A gazdasági tárlatok minden tekintetben fon-

tosak: egyrészt ismeretessé teszik a gazdát és termékeit, másrészt ösztönzik az iparos szorgalmát. A talaj kisebb nagyobb termékenységét az ember munkásság uralja, minden tárlat ennek bizonyítékait nyújtja, tehát a becsvágy sarkalva, a törekvés biztosítva, a siker jutalmazva lesz!

A kiállítás a mezőgazdaság kiképzésére is hat mert hiszen be van bizonyítva, hogy nem létezik ennek egy ága sem, hol avval ma meg lehetne elégednünk, a mivel évtizedek előtt beértük.

Minél inkább vagyunk még hátra és viszont: minél inkább vagyunk más vidékekkel szemben előre, annál inkább van okunk termékeinket bemutatni. Mert bár mily kicsinynek tűnjék is fel a közelebbi kiállítás, néhány év múlva okve lenni haladás lesz utánna észlelhető; a hézag, mely most mutatkozik, annál értékesebb mennél bizonyosabb hogy az jövőre ki lesz töltve.

Gr Schweinitz Gyula.

Az ideai őszi fegyvergyakorlatok szept. 6-ika és 15-ike közt fejeztetnek be. Ekkor azonnal szabadságra fogják bocsátani a decz. 31-én tartalékba lépő legénységet, hogy megtakarítsák illetményeiket. Ugyanakkor végrehajtja a hadügyminiszter az ideai legutolsó helyőrségi változtatást. Az 50. gyalogezred törzskara és 3 zászlóalj Gyulafehérvárra helyeztetik át Kolozsvárról, az 5. császárvadász zászlóalj Roveredoból Perginébe, a 7. császárvadász zászlóalj Perginéből Roveredoba és a 8. dragonyos ezred Szt.-Györgyről Stockerauba.

Maymerle báró római nagykövet Bécsbe érkezett. A „Neue fr. Presse“ komoly jelentőséget tulajdonít e ténynek a külügyminiszteri válság befejezését illetőleg, talán azért, hogy Andrassy gr. hosszasan értekezett minap a nagykövettel ki ma Andrassy utódjával emlegetnek.

Prága ból jelentik, hogy a cseh tartomány gyűlés választási rendjének reformja 8 mandatum engedményt ad a cseheknek a tartománygyűlésben. E javaslatot ma terjesztik az országos bizottság elé jóváhagyás végett, a mely Auersperg főmarsal elnöklése alatt ül össze.

Alexandriából jelenti a „Presse“, hogy Gordon pasa, a sudani kormányzó, gyorsmenetekben siet Egyiptomba az abissinai király ellen. János király azt követeli, hogy adja vissza Egyiptom

TÁRCA

Egy jelenet a multból.

„Babét a multból!”

Jóbai.

Egy előbbi közleményemben, meghamisítatlan másolatban közlém Háromszék 1849-ik évi „Békeszerződését“ az ostromló osztrák tábornok vezérrel Gedeonnal.

A béke tehát megkötöttett a két fél között 1849. január 2-án Árapatakon s még az nap felolvastatott S. Szentgyörgyön, a „Székház“-nál az akkor Berde Mózsai elnöklése alatt permanenssé nyilvánított 24 tagú választmányi gyűlésben. Természetesen nyílt ülés volt, titkolódzásnak helye nem lévén.

Az ülésben több elégtelen hang emelkedett a békepontok felett, de főleg a megállított pontok alá, névalírásakor br. Heydte által, az ágyukra vonatkozólag tett önkényes megjegyzés szült nagy visszatetést, s kellett nagy vihart.

Tekintélyes egyének keltek föl helyeikről, s hagyták oda a termet, azon nyilatkozattal, hogy „ily áron nem kell a béke!”

Gábor Áron szenvedélylyel kiálta hozzánk: jertek, hozzuk az ágyukat, s szegezzük a székházra. Megindultunk — utközben sikerült az érc gyermekei fölött elkeseredett, „nagy székelyt“ arra bírni, hogy bész szándékáról lemondva másuton kiváló tehetségeit itt értékesíthetné! Legyen üdvözölve az elveszített hitt barát úgy mint a székely tüzéség legkitünőbb érdemjelezett bajnoka.

Csellet szemben cselst használva — mentsük meg az ágyukat.

A terv pillanat műve volt. Az ágyukat a hazafiság tüzfészke Kézdi-Vásárhely felé az ellenséggel ellenirányba kell szállítani. Gyorsan száguldottak azokkal a kitűzött pont felé, oly gyorsan, hogy a lóra kapott Bodola Lajos, és Nagy Sándor (e sorok írója), kiknek utasítások volt biztos helyre helyezni — utól nem érheték, csak mikor késő este K.-Vásárhelyre érkeztek, tudták meg, hogy az ágyuk oda nem vitettek. Ekkor fejlődött ki egy jelenet, a mely épen oly jellemző mint veszályos volt.

Midőn jól végzett bizatásunk érzetében beléptünk a tanácsházba, egyszerre erdőldült: „ezek az áruok a kik békét kötöttek s kiadták az ágyukat, — halál rájuk; verjétek félre a harangokat, hogy hajtsa végre a nép a méltó jelenetet!“ Hankó Dani K.-Vásárhely első hivatalnoka és vezér-szemlele vesztjósló aggodalommal intett, hogy meneküljünk.

Már késő volt! Nem engedték őt, nem minket szóhoz jutni. Ki volt mondva az ítélet. Fenyegetések között vittek ki a szomszéd vendéglő helyiségébe, utánunk nyomulva a bösztömög, s annak vezére Jancsó (keresztnevét e feledtem). Egy jó gondolat mentett meg. „Ez y veder pirosbort!“ — kiálta egyikünk, hadd ígyünk mielőtt piros vérünk folyna! Teljesítve lón; ittünk elszántan előre sorsunkra. Megkínáltuk ítélő bíráinkat; hatott: szóhoz engedtek jutni. Felvilágosítók az ügy állásáról, hogy az ágyuk nincsenek kiadva az ellennek, hogy azok biztos helyen vannak.

„Hol? — hol?“ rivaltak kétkedő örömmel ránk

kétkedő örömmel. Felelünk, illetőleg hazudunk kellett; mert nem tudtuk, hogy azok Alcsernátonban vannak biztos helyre elrejtve. Megnyugodtak — de úgy mint Tamás — ha szemekkel látják s kezeikkel tapogathatják.

Lóra kellett ülnünk a csikorgó téli éjben; lóra ült Jancsó még egy polgártárral s megindultunk vissza Alcsernáton felé — némán, a legnagyobb bizonytalanságban, kalandunk kimenetele felől.

Végre éjfél után a „Vighuszár“-nál (vendéglő Alcsernáton végén) megállított kurucz vezetők, — jobban mondva — kérlelhetlen kísérték Jancsó, hogy egy „jó estét“ mondjon Bachus huszájának, (nem Bach huszár volt ez ám, akkor még a telivér Háromszéken az idegen hangzású neveket csak a mythológiából ismertük) — a ki mély álomban volt már merülve.

A lováról leszállt Jancsó uram stentori hangon kiálltva be: „hej korcsmáros gyujts világot!“ — s lón világozz, de lón szabadulás is.

Alig ment be Jancsó uram társával együtt a fogadóba: egy gondolat — s neki vágattunk a falunak, hogy tekervényes utazási utat vesztünk, Bodola barátom a kipróbált hazafi Cseh Imre urilakához vezérelt; itt leugrott lováról, hogy hozzá meneküljünk, sejtve, hogy az ágyuk ott vannak. A számtalan kutyákkal kifejelett harczi zajra se ébredett senki.

Hihetőleg célzatosan, mert a mint később megtudtuk csakugyan ott voltak az ágyuk.

Aggodalmunk tetőfokra hágott — hátha Jancsó uram üldözöbe vett s pisztolyainak áldozatai leszünk, mi kiknél semmi fegyver sem volt.

a legutóbbi háboruban elfoglalt abyssinai tengerpartot Nassuhir szigettel együtt. Az abyssinai sereg állítólag 80,000 emberből áll. Itt kevés reményt táplálnak az iránt, hogy e háborúnak szerencsés vége lesz Egyiptomra nézve. Az abyssinai udvarba olasz követség érkezett legújában.

Egy min leirat a „székely nemzeti muzeum“ ügyében

A Cseréy-muzeum sorsa már befejezéséhez közel van. A mint az alábbi miniszteri leiratból látható, még is csak Háromszék megye közönsége lesz annak kizárólagos tulajdonosa s annak közvetlen felügyelete, gondozása, szaporítása stb. iránt a „részletes intézkedések“ e meg y ét fogják illetni.

A min. leirat Háromszék megye közönségéhez így hangzik :

F. évi július hó 5-én 4146. sz. a. kelt alispáni jelentés szerint egy székely nemzeti muzeum alapja gyanánt a Székely-nemzet részére özv. Cseréy Jánosné által felajánlott gyűjtemény tárgyainak Imecsfalváról Sepsí Sztgyörgyre való átszállítása bizonyára már befejezve lévén, nem kétkelhetem, hogy a szóban levő gyűjteményeinek átadása és átvétele a nemeslelkű által tett s Háromszék megye részéről elfogadott ajánlat értelmében a kölcsönös megegyezéssel hozandó megállapodáshoz képest mielőbb eszközöltetni fog s muzeum életbe lépésétől a megyei közönség és főispán az elvállalt feladatnak megfelelőleg a muzeum gondozását, gyarapítását kedves hivatásuknak tekintendik.

A muzeum mint ilyen a könyvtárak és gyűjtemények országos főfelügyelőjének felügyelete alá tartozik ugyan, ámde szükséges, hogy az említett muzeum gyűjteményeinek közvetlen felügyelete, gondozása, szaporítása stb. iránt részletes intézkedések tétessenek, melyeknek sikerétől ezen új intézet felállítását által elérni ohajtott célok megvalósulása függ.

A mi a muzeumi ör Vasady Cyula fizetését illeti, annak folyóví tétéle szabályszerűen csak is a muzeumi gyűjtemények átvételével történhetik, ha azonban tekintetbe vétetik a nevezettnek a muzeum összeállítására s gyarapítására körül kifejtett tevékenysége és a tárgyaknak besomagolása és Sztgyörgyre leszállítására, majd kicsomagolása és felállítására megkivántató munkássága, úgy a közönség az ő fizetését bizonyára oly idő ponttól fogja folyóví tenni, mely az idézett méltánylást érdemlő körülményeknek megfelel.

Midőn erről a közönséget értesítem, egyuttal felhívom, hogy a jelen intézvény tartalmáról özv. Cseréy Jánosné asszonyt f. év június 28-án 485 sz. a. hozzá intézett beadványára hivatkozólag tudósítsa és a muzeum megalakítása, felügyelete stb. iránt tett intézkedéseiről annak idejében jelentését nekem mutassa be.

Buda-Pesten, 1879. aug. 18 án.

Trefort, s. k.

Ekkor gyertyavilág csillan meg a szembelevő lakban. Egy perc alatt benn voltunk udvaron — házban; a más perczen a szives család által lovaink istállóban, mi pedig, a gazdasszonyi teendők miatt korán kelt kedves házi leányok ágyaiban pihentünk idülő nyugalommal.

E feledhetlen család a Cseh Jákób é volt, a hol kipihenhetők az éji izgalmas kalandot.

Nem tudom él-e még Jancsó uram; szeretnék most baráti kezét szoritani azzal kinek azt se mondók, hogy „befellezett“; de sokkal inkább szeretném, ha Cseh Jákób maradékinak, — mert alig hiszem, hogy ő élne — még egyszer megköszönhetném szíveségüket.

Száz meg száz ilyen kalandokkal lehet telve a forradalmi élet.

Ezen ezen kis epizódot méltónak találám megörökíteni, korántsem hiu dicsekvésvől, hanem inkább azért, hogy jellemezzen azon időt, midőn elég volt egy kis félreértés, hogy az ember fejével játszdják, hogy kitűnjék Háromszék rendithetlen köz elhatározása, s dicsfény derüljön Kézdi-Vásárhely szeplőtlen hazafiságára, a melynek egyik habár tulbuzgó példányát mutatám be Jancsó uramban, ki saját vérrokonait — mint egy tiszta román — kész vala áldozatul vinni a nemzeti szabadság ügyének s végre tévém azért, hogy nyilvánosan is lefizessem hálámát a Cseh Jákób nemes családjának.

Hidvég, 1879. aug. 28 án.

Nagy Sándor.

Az erdélyrészi ref. tanárok értekezlete S.-Sztgyörgyön.

Az értekezlet második és harmadik napjára vala a cardo rei, a gymnasiumi tanterv javaslat tárgyalása kitzúve. Négy ilyen javaslat feküdt „a ház asztalán és pedig: a convent megbízása folytán készített Molnár Aladár-féle, az állami, a melyet a közoktatási tanács megbízásából dr. Kármán Mór szerkesztett, a nagyenyedi elaboratum, mely mult évben a szászvárosi értekezletre készült s a melyet a mltsz. állandó igazgató tanács az észrevételek megtétele végett minden egyes tanodához elküldött volt, s végre a kolozsvári főtanoda előljárósága által készített javaslat, a mely tulajdonképen az előbbiek egybevételé alapján készült s mint ilyen egyedül vétetett tárgyalás alá.

A tárgyalás Parádi Kálmán tanügyi referens jelentésével vette kezdetét.

Ezen jelentésben fel voltak sorolva mindazon észrevételek, a melyeket az egyes tanodák előljárósága az enyedi javaslatra tettek. A jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétetni határozottat.

A nagyenyedi és kolozsvári javaslatok általánosságban egymással egyezők, csak a részletekben mutatkozik némi eltérés. Mindkettő különbözik az állami tantervtől főleg a real tudományok beosztását illetően: mert míg az állam experiméntáló elveinél fogva a természeti tudományokat háttérbe szorítja, addig az említett tantervek híven protestantizmus eszméjéhez, figyelembe veszik azon áramlatot, mely újabb időben a természettudományok terén megindult s fenn lobogtatva a zászlót, a korral haladni törekszenek.

Igaz, hogy az állami tanterv más viszonyok közt születve, másképen is fogja fel a gymnasiumok reformját, nekünk azonban mások lévén viszonyaink, más elveknek kell, hogy vezéreljenek a cél megközelítése felé.

Az állam híven a gymnasiumok eszméjéhez fűsúlyt fektet a human tudományokra, de főleg a nyelvtanra, nem vevén tekintetbe, hogy nekünk magyaroknak egyetlen bününk most is az, hogy a túlságosan lábra kapott humanizmus mellett a hasznossági elveket háttérbe szorítjuk; egyezőval nem vagyunk gyakorlati nemzet. Pedig már Seneca megmondotta: „primum vivere, deinde philosophari“ Bacon bizonyosan többet használt hazájának, mint annak valamennyi philosophusa. Szép dolog az, ha az ember a multak iránt kegyelettel viseltetik, e kegyelet azonban nem zárja ki a haladást. A gymnasiumokat pedig a szerint kell reformálni, a mint azt a kor előrehaladottsága megköveteli.

Ezen kitérés után térjünk a dologra. A javaslat tárgyalása az egyes tantárgyak szerint vette kezdetét. első sorban e szerint következett a vallás tanítás tárgyalása, dr. Kovács Ödön és Hegedüs István szakavatott fejtegetéseik mellett. A végeredmény az lett, hogy a vallás tanítása, jóllehet ez tárgya az érettségi vizsgálatoknak, a VI. osztályig teljesen bevégeződjék.

E szerint lennének a tankönyvek is szerkesztendők, a melyeknek készítését dr. Kovács Ödön vállalta magára. A magyar- és latinnyelv tárgyalásánál merültek fel ugyan egyes vélemények, általában azonban elfogadottat a kolozsvári javaslat. Helyes észrevételt tett a magyar nyelv tanítására nézve Gáspár János tanfelügyelő, nem osztva azok eljárását, a kik a gymnasium alsó osztályaiiban végletekig viszik az alaktan tanítását, a melyet a növendék az elemi osztályokban amugy is az unalmasságig tanult. A latinnyelv a Lőte Lajos nagyenyedi tanár tanár védelme alatt szenvedett procrusteszi kinokat.

Leghevesebb védelmet és ellentárlást fejtettek ki a szónokok a német nyelv tárgyalásánál. A valódi szónoki hévvel elmondott, mély gondolkodás és szakértelemről tanuszkodó beszédek megérdemlenék a megörökítést. A kérdés a körül forgott, hogy a 7-ik és 8-ik osztályban kötelező legyen-e a német nyelv vagy csak facultativ tanítassék?

Szabó S. kolozsvári tanár igazi hazaszeretettől áthatott beszédben fejtette ki, hogy a német tanítása a két felsőbb osztályban nemzeti irodalmunk háttérbe szorításával nemcsak veszélyes, de hazafiatlan is lenne. Ápolnunk kell — úgy mond — saját nemzeti nyelvünket a legkitelhetőbb módon meg kell teremtenünk a magyar tudományos irodalmat, mint tették más nemzetek a magukéval, oda kell törekednünk, hogy inkább adjunk a szomszédnak, mintsem, hogy tőle kérjünk. Hegedüs István, Bod Károly s mások 1 óra felvételét sürgetik, míg dr. Kovács Ödön 3 órát kíván felvételni.

Végre a hosszas harcz és kétszeri szavazás után a dolog oda dől el, hogy csakugyan 1 órával kötelezővé lett a német nyelv. Később azonban az óramennyiségek összeadásánál épen azok, a kik leginkább védelmezték, feladták ezen óráit is, és így a német nyelvnek a felső osztályban való kötelező tanítása elejtetett. A facultativ tanításra nézve azonban kötelességévé tétetett az egyes tanodák előljáróságaiknak az önképző körök útján oda hatni, hogy a növendékek annak tanulásában a lehető legnagyobb szorgalmat fejtssék ki.

A földrajz tanítása a 3-ik osztályba is felvétetett 2 órával, a természetrajznak pedig még egy óra adatott csakugyan a 3-ik osztályba.

A mennyiségben csekély módosítással így

oztatott be, a mint az az állami tantervben is van. Az irás csak a két alsó osztályban tanítható, míg a négy alsó osztályba a szabad kézi rajz mellé felvétetett a rajzoló geometria is 3 órával. A vegytan a VI. osztályba, a csillagászat a VII. ikbe tétetett 3—3 órával.

Ily formán osztatott be az összes tananyag, mint látható a „szervezeti javaslat“ alapelvei szerint. Az állami tanterv javaslat egész másképp hánik el, mint említők, mindennel.

Az értekezlet abból keveset használt fel, tudván azt sokan, hogy az állam folyvást experiméntál s a hozott tantervek a növendékek gondolkodás módjának nem igen felelnek meg, olyan ephemer szerű valamik.

E lap szüktere nem engedi, hogy tudósítá-sunkban kiterjesszük a részletekig, azért csak annyit kívánunk még megemlíteni, hogy a gyűlés mivel emberekhez illő komolysággal és méltósággal folyt le, a kik itt voltak soká fognak rá emlékezni, a kiket pe lig körülményei távol tartottak azok fájlalni fogják, hogy nem jelenhettek meg.

A zárgyűlésen a vendég tanárok a tanodákban találtató rend és tisztaság, valamint a tanulók által összegyűjtött és feldolgozott gyűjtemények felett csak elismeréseket fejezték ki.

A jövő értekezlet az eljáróság meghívása folytán Zilahon lesz.

Egy román lap Andrásról.

A nagyszebeni „Observatoriulu“ 64 ik számában vezércikkhez gr. Andrassy visszalépéséről román szempontból ítéve s ezeket írja:

„A jötevőket megkövegni, az napjainkban sem tartozik a szokatlan dolgok közé; azonban a magyar sajtó nagy részéről a magyar népnek egyik legnagyobb jötevőjét szitkokkal és átkokkal illetni megtámadni az ilyféle eljárás nagyon hasonló azon görögökéhez, a kik méreggel ölték Sokraterest, s irigységtől és húságtól vezetettve nyomorban hagyták Cimont és Miltiadest meghalni, s a kik számúzták Aristidest és más kitűnő férfit is, csak is azon okból, — mert igazságszerető emberek voltak.

Andrassy gr. a dualizmus létrehozásának egyik legtevékenyebb előharcosa volt, a magyar népjára a leghatározottabban kívánta a centralisatiót, a melynek az lett volna célja, hogy a többi nemzetiségek feletti uralmát a magyar népnek örök időre biztosítsa.

Azonban azon Andrassy a ki egy maga többet tett más nemzetiségek denationalizációjára és azoknak megmagyarosítására, mint a mennyit 1867 ik óta az összes országgyűlések tettek; azon Andrassy, a ki midőn a monarchia németek és magyarok között osztatott, majdnem a magyarok befolyása alá hajtotta a dölyfös németeket, ezen Andrassy arra jutott, hogy a magyaroknak minden osztályából összeszedett egy krakeler legiójától gyaláztassék.“ — Más helyen pedig ezeket írja:

Azok, a kik úgy mint mi is, közelebből is merik több magyar és erdélyi publicistának politikai és nemzeti (doctrínáit) tanait, meggyőződhetek arról, hogyha ezek most lármáznak és reá ordítanak Andrassyra és Tisza miniszterre, ezt leginkább azon okból teszik, mert ezen miniszterek nem hajtották végre gyorsabban afféle 1848-eszközökkel az általunk diktált programot.

Azon publicisták szemében a jogegyenlőség csak üres frázis, szélnek eresztett hang, a melylyel el lehet bolondítani az „ostobákat.“

Ily féle emberek hasonlítanak a bokros lovakhoz, a kik vízbe, tűzbe beugornak, fejvel neki mennek a falnak és hasukkal akarják a hegyes cölöpöket letörni.

Nincs ember a világon, a ki nagyobbere lylyel és tapintattal munkálkodott volna nemzetéért mint ezt Andrassy gr. 13 esztendő óta tette; a fanatikusok szemében neki csak az a hibája, hogy fejével miért nem kísérlette megdönteni a falat, azaz, hogy miért nem üzent háborút az egész világnak, hogy így biztosíthatna volna egy-egy népnek uralmát a többiek felett.“

A cikk azután így fejeztetik be:

„Igy tehát a magyar publicisták nagyon haragszanak Andrassyra, hogy miért nem szállt szembe egész Európával, hogy a szlávokat és románokat miért nem gyűlöli oly kiengesztelhetlenül mint a magyar publicisták, a kik boszúálló gyűlöletüknek minden nap jelét adják a legváltozatosabb alakokban. Ezen fanatikusok elfelejtik azt, hogy léteznek e világon más hatalmasabb urak is, a magyar arisztokraták és plutokratákon kívül is, a kik ezeknek összes gépezeikkel összevéve sokkal hatalmasabbak.“

„Tisza“ biztosító társaság.

F. év aug. hó 17-én tartatott meg Debreczenben a „Tisza“ biztosító társaság hatodik rendes közgyűlése.

Az igazgatóság által beterjesztett jelentés és az 1878 ik évi zárszámlák e társaság ügyeinek örövendetes lendületét mutatják s tanúságot tesznek a vezetés szakértelmes sáfárkodásáról, mely által elérte azt, hogy a „Tisza“ ma már teljesen consolidált és kétségtelen biztosítékot nyújtó hazai vállalatok sorában foglal helyet. A lefolyt üzletév bőséges leírás és tartalékozás után 23706 frt. 28 kr. nyereséget hajtott, az egy-egy részvényre eső 2 frt. osztalék f. év szeptember hó 2 ikától kezdve lesz kifizetve.

A vagyoni kimutatás 2 335,739 frt. 98 kr. biztosítéki alapot tüntet ki.

A közgyűlés előismeréssel vette a jelentést tudomásul s az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadván, a jelenlegi igazgatóságot egyhangulag újra megválasztotta.

Felemlítjük még, hogy a közgyűlést megelőző napon nagyszámu tekintélyes részvényes értekezletet tartott és abban Debreczen város polgármestere elnökléte alatt, meggyőződén a társaság felvirágzásáról és teljes garancia képességéről, — elhatározta azt tehetségé szerint támogatni és minden részvényesnek erkölcsi kötelességévé tette a társaságot körében ajánlani, a saját tüz- jég- és életbiztosításait pedig kizárólag a „Tisza“-nál eszközölni. (Beküldetett.)

Értesítés

A sepsiszentgyörgyi polgári leányiskolánál s az elemi fiú- és leányiskolánál az 1879. 80 ik tanév f. év október 10-én veszi kezdetét, minthogy a tantermeket az október 2 és 5 ikén tartandó gazdasági kiállítások s az megelőző berendezések igénybe veendik. Mikor a t. szülők erről értesítettnek, egyszersmind felhivatnak a kik gyermekeik beiratására vagy elhelyezésére nézve bővebb tudomást akarnak szerezni, sziveskedjenek e tárgyban a polg. leányiskola igazgatójához, illetőleg megfelelő elemi vezértanítókhoz fordulni.

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. aug. 30.

Az iskolaszék.

Meghívás.

A házi ipart és ipari oktatást terjesztő egyesület válaszmánya idei szeptember 16 óán d. u. 3 órakor a megyeház nagytermében ülést tart.

Tárgyai: a szövevényi tanműhelybe a felügyelő megválasztása, a növendékek felvétele s más keblli ügyek elintézése.

Kéretnek a t. cz. tagok válaszmányi ülésre megjelenni.

S.-Sztgyörgy 1879. aug. 29.

Elnöki megbízásból:
Tarcali Endre,
titkár.

K Ü L Ö N F É L É K

S z t u p a A n d o r szintársulatára még mindig nem mosolyog a tömeges pártfogás jötevé napja, dacára hogy igen sikerült előadásokban gyönyörködik a csekély számu közönség. Kedden Szarvadi „Rokkant huszár“ ját adta elő a derék társulat. Az előadás sikerét csupán az itt-ott nyilatkozó vontatottság csökkentette Komáromy (gyári) műmorának természetessége ellen nem volna más kifogás, mint az, hogy az abeli folytonosság nem kelleke ennek szerepnek. Kazalicky (Gróf Vámbázi) kedélyes játéka sokoldalúságának újabb bizonyítéka volt. Kissé érthetetlen volt fiainak öltözékéből következtetett társadalmi mifélsége. Fekete salon ruhával katonai sapka — hogy illik ez össze. Posta- és távirtdai tisztek viselhetnek legfőlebb ehez hasonló öltözetet, midőn hivatalos funkciót végeznek, de az öreg Vámbázy fiai tudunk szerint katonai tisztek a kik nem viselnek sujtásos sapka mellett fekete kabátot.

Csütörtökön „As egyetlen leány“ Fradró kitűnő vigjátékával „ Fips a hies nőszabó“ című bohózat került színre. Mindkét darab sok élénkséggel, kellemes estét szerzett az ijesztően kevés közönségnek. — Az egyes szereplők igyekeztek egymást felülmulni. Mariekovszky személyesítőjét kérjük, hogy rossz hangulatát ne érezesse a közönséggel, mert ez nem szokás és nem szabad.

— A tanári értekezlet alkalmából városunk az idegen tanárok tiszteletére diszebédet rendezett, a melyen a tanárokon kívül részt vettek a város területén levő hivatalnokok, tanítók és polgárság közül is igen sokan. A szebbnél szebb toasztok, no meg aztán a jó bor is, rendkívüli jó kedvre hangoltak mindenkit. Ebéd végeztével Fátyol L. zenekara kísérte be a tanári kart a kollegium udvarára, hol a jó kedv tetőpontját érte el.

Mig a tanárok fenn gyűléseztek, addig a polgárság alatt mulatott az udvaron Fátyol L. elragadó gordonka játéka mellett. A jó kedvnek és mulatásnak csak a késő este vetett véget. Másnap Székely Gergely tanodai főgondnok adott nagy ebédet Kilyénben, melyen az összes tanári kar részt vett. A tegnapi jó kedv itt még fokozódott, et fecerunt magnum áldomás, a milyent Kilyén talán sohsem látott és mostanában nem is fog látni. A szives házi asszony és házi gazda mindent elkövettek, hogy vendégeiket valódi székely vendég szeretettel fogadják, a mi teljes mérvben sikerült is. Ebéd végével a siető tanárok megtartották utolsó gyűlésüket, a melyen határozatba ment, hogy jövőben, minden ujon megválasztott tanár 3 év leforgása alatt köteles egy módszertani értekezést olvasni fel a tanári értekezleten, továbbá, hogy jövőben félhónappal az értekezlet kezdete előtt tartozik az illető előljáróság, hol t. i. az értekezlet lesz, a tárgysorozatot közzé tenni az értekezletre kitűzött felolvasások, esetleg vitaközé sok főbb tételeinek fölemlítésével. Jövőre három módszertani értekezés jelentetett be. Egyik a dr. Kovács Ödön nagyenyedi tanáré a vallásból, másik a Parádi Kálmán tanügyi referensé a természetrajzból, és végre a harmadik a dr. Török István kolozsvári tanáré a földrajz módszeres tanításáról.

Mint egy másik cikkünkben is említettük, a tanári kar a Mikó tanodában uralkodó rend és tisztaság felett teljes megelégedését nyilvánította s kimondotta, hogy a Mikó-tanoda-e nemben példányképe lehet a többi erdélyi tanodáknak. Használó elismerésben részesítette a természetrajzi gyűjteményét, a természetani laboratoriumot, a gyermekkönyvtárt stb. Éjjeli 12 órakor távoztak el városunknak ezen kedves vendégei. A város népe soká fog rájuk emlékezni, és hiszszük, hogy a tanár urak is nem feledik azt a várost, a mely oly szíveséggel fogadta a milyennel nem fogadta és nem is fogja fogadni egy váro sem.

— Az ő Felsége elnökléte alatt szombaton Bécsben tartott közös miniszteri értekezlet határozatai felől különböző lapok, több részben egymással teljesen ellentétes közleményeket publikálnak, a melyek azonban mindanyian a lehítelesebb alakban mutatják be magukat. — Ezen a miniszteri értekezleten azonban sem a Novibazárba való bevonulás nem határozatott el, sem pedig azon határozat nem hozott, hogy a bevonulás ebben a szandzsákságba nem fog végbemenni, mivel ez egyes egyedül az oda küldött bizottság jelentésének tartalmától függ. Önként értekezlet azonban, hogy a bevonulás napja nem fog előzetesen publikáltatni. Kizárólagosan csak egyes részletek s esetleges modalitások állapítottak meg a bevonulás esetére. Annyi minden kétségen kívül áll, hogy a Novibazárba való bevonulás indokából — ha tényleg beis következnék — egyetlen ezed sem fog mozgósíthatni.

— Az Andrásy válságról a „Daily Telegraph“ következő tudósítást kapja Bécsből: Andrásy gróf ma érkezett, s röviddel azután fogadta Albrecht főherceg látogatását. A tény, hogy Custozza hőse első sietett üdvözlőnkül köszönt küldügyért, a fennálló körülmények között rendkívül fontos. Albrecht főherceg ekkép nyilatkozott Andrásy előtt: „Mindazon legujabb keletű maliciozus híreket, melyek az ön és a hadsereg között felmerült nézetkülömségről szóltak, bélyegezze ön hazugságnak.“ A hadsereg, ki mint valódi katona ugy beszél, ahogy gondolkodik, s az ugy nevezett udvari és katonai párt fejéül tekinthető, mély sajnálatát fejezte ki Andrásy visszalépése fölött, s kijelentette, hogy senki sem óhajtja a lemondás visszavonását jobban, mint ő. „Néhány órával később ő Felsége által fogadtatott Andrásy kihallgatáson, s ekkor lemondását benyújtotta hivatalosan. Hogy ez audiencia mi történt, azt természetesen tudni bajos; de levelező mégis azon állapotban van, hogy következőkről tudósíthatja lapját: „Tekintve a nehézségeket — mondhatnók tehetetlenségét — Andrásy utódját kijelölni jelenleg, a külügyér beleegyezett, hogy még rövid ideig még állomásán marad. A király néhány nap mulva a nagy katonai hadgyakorlatokra utazik (már megtörtént), Andrásy gróf pedig Terebesre megy. Mihelyt a hadgyakorlatoknak vége lesz, Andrásy a steier hegyek közé kíséri uralkodóját vadászatra s csak ennek végeztével fogják az új külügyminisztert kinevezni.

— A helybeli székely Mikó tanodában a beiratások az 1879. 80-ik tanévre hétfőn, szeptember 1-én kezdődnek. A tanév ünnepélyes megnyitása pedig 3-án leend.

— Kovács Simon rom. kath. lelkész tegnapelőtt érkezett meg városunkba. Új állomását vasárnap, holnap fogja elfoglalni. Szerencse és áldás kísérvé pályáján.

— Az Előpataki mysteriosus öngyilkosság korántsem oly titok és büntet, mint azt rosszakaratu nyelvek a közönség elibe tá-

laják. Az öngyilkos tolvajsággal volt gyanúsítva, melynek elkövetése iránt beismerő vallomást tett, miért is az ottani szolgabíró által, minthogy a cselekvény büntönynek minősült és a bpts. 156 §. esetei fordultak elő, letartóztatott és a csendőrségnek az ajtai illetékes kir. járásbíróhoz leendő bekísérés végett átadott. Minden bűnösnek rendszerint lelkismereti furdalásai vannak s így történt ez esetben is, hogy mielőtt a világi bíró igazságot szolgáltatott volna, a bűnös ön magának mondott ítéletet és börtöne ajtájára nád- rágja zsinegével magát felakasztotta. Igen egyszerű és világos eset, melynél sem középkori vallási körülmények sem valamely hibájú részről elkövetett oly visszaélés elő nem fordult, hogy a kir. ügyészség avagy a büntető bíróság beavatkozása szükséessé vált volna.

— Edelsheim Gyulai br. vallása. A lapokat sorra járta egy könyvomatú lap azon híre, hogy mikép mentette meg a katolikus főhadparancsnok a prinás ebédje után a protestans miniszterelnök életét. Most óvást emelnek azon állítás ellen, hogy a főhadparancsnok katolikus hitű, „testestül-lelkestül“ lutheránus biz ő, mit már magában véve azon tény is eléggé bizonyít, hogy 1876. július havában egyházgondnokká is megválasztották, amit semmi esetre sem tettek volna meg, — ha pápista lenne.

— A pápát meg akarják mérgezeni. A pápa a „Standard“ jelentése szerint egy névte. en levelet kapott Baltimorból, az egyesület államokból, amelyben valaki arra figyelmezteti, hogy óvakodjék, mert meg akarják mérgezeni. Kezdetben mosolyogtak e levéltartalma felett, később azonban, mikor látták, hogy annak írója tökéletesen ismeri a pápa életmódját és környezetét, mert oly részleteket is említ, amelyekről csak a pápához legközelebb állók bírhatnak tudomással, aggodóni kezdtek, s szorgalmasan őrzik ő szentsége életét.

— Merénylet az oláh külügyminiszter ellen. Bukurestből azt írják, hogy ismeretlen tettesek ebédközben az ablakon keresztül Kogolniceanura löttek, a lövés-k közül azonban egy sem talált, a miniszter nem sérült meg.

— A spanyol király házassága. Alfonso spanyol királyt, midőn az udvari vonat pénteken délután 5 óra után Lamotheba ért, a Girond prefectje Domot, Duomut tábornok, Arcachon mairje, a bordeauxi spanyol alkonzul s több más hivatalos személyiség üdvözölte. A király kíséretében voltak, Tetuan herceg külügyminiszter, Alcanices marquis főudvarmester, Cebalos tábornok, Morphy gróf, Sepulvedo gróf, dr. Alonzo a király orvososa s Bagner. A kabinet titkár. Egy órával később érkezett a vonat Arcachonba, hol daczára a király által kifejezett azon óhajnak, hogy a legnagyobb incognitóban akar maradni, számtalan kíváncsi csoportosult össze. Itt fogadta a királyt Monis marquis spanyol követ a francia udvarnál, ki a királynak rögtön be is mutatta Schloisznigg bárót, Erzsébet főhercegnő főudvarmesterét s ennek nejét. A király udvariasan kezét csókolta a bárónőnek s látható érdekeltséggel társalgott vele. Mikor a király elhagyta az indóházat s a közönség lelkes éjezéseit közt kocsijába ült, egy spanyol altiszt „Kegyelem, kegyelem felség“ kiáltásokkal rogyott térdre a hintó előtt s kérvényt nyújtott át a királynak, ki azt kegytüljesen fogadta el. Ezután elhajtattak a Bellegarde villa mellett, melynek ablakai zárva voltak, a Monaco féle villához. Azon személyiségek, kik a fiatal fejedelem o dala mellett voltak, beszélnek, hogy utja elején nagyon komoly és melancholikus volt, míg ellenben Arcachonban derült s élénk arcot mutatott. A király szalmakalapot, rövid fekete utazókabátot és ugyanolyan szí- nű nadrágot viselt, jobb karja fel volt kötve. 21-én este a király meglátogatta Mária Krisztina főhercegnőt s mostoha anyját Erzsébet főhercegnőt s a Bellegarde villában körülbelül egy óra hosszat időzött. E társalgásról, melyen spanyol részről egyedül Sesto herceg vett részt, semmi közelebbit nem tudtak; beszélnek, hogy a király, s a fiatal herceg- nő elbucszáskor élénken rázták meg egymás kezét. A király még az nap elutazott s a hercegnő ki legközelebb vissza utazik Ausztráliába, valószí- nűleg tenyeren fog Spanyolországba utazni, mely esetben a menyegzőt Barcelonában fogják megtartani.

— Milán fejedelem elnökminisztere Risztics ur forral valamit, mert beadta lemondását. Két okot emlegetnek, melyek a rácz Cavont a lemondásra bírták: Szerbia kárpótlási követelése a portától, az állítólagos arnauta betörések miatt, mely fölött most is sűrű jegyzékváltások folynak Belgrád és Konstantinápoly között; s a hatalmak kényszerítése folytán ama körlevél kibocsátása, melyben az anektált területek hatóságait föl kelle szólítania, hogy a török lakossággal igazságon bányanak, és tulajdonjogukat tartásuk tiszteletben.

— Jóka! Mór ismét egy nagy, magyar tárgyú regényen dolgozik. Címe lesz „A kik két- szer hálnak meg.“ A regény meséje az utóbbi idők- ből van merítve, színtere a felső vármegyék, továbbá Pozsony és Szeged városa. A műöt kötet- re van tervelve.

Egy boldog toloncz. Budapesten egy csomó tolonczot hoztak az államrendőrséghez, továbbítás végett. Ezek közt volt egy Szauchez Sebestyén nevű egyén is, ki Szt Cruri (Kanári sziget) illetőségűnek vallja magát. Elbeszélé, hogy ő már a világ minden országaiban rablás, vagy lopásért le volt tartóztatva, legtöbbször azonban Olaszországban. Boldognak érzi magát, hogy a mostani letartóztatása miatt magyar honpolgárnak is vallhatja magát. A rendőrség Szauchez-et illetősége megállapításáig a boldog rögeszméjében meghagyja illetőleg addig letartóztatva marad.

Érték- és váltó-árjolyam a bécsi cs kir nyilvános tőzsdén augusztus 28

Magyar aranyjáradék	90.35
" kincstári utalványok I. kibocsátás	—
" " " II. " "	—
" keleti vasut II. kibocsátási államkötv.	83.50
" " " 1876. évi államkötvény	74.—
" vasuti kölcsönkötvény	112.—
" földtehermentesítési kötvény	86.75
Temesvári	85.—
Erdélyi	85.25
Horvátszlavon	87.50
Szőlődezmaváltási	90.—
Osztrák egy. államadósság papírban	60.65
" " " ezüstben	68.30
" Maranyjáradék	78.75
1860. államsorsjegy	125.—
Osztrák nemzeti bankrészvény	820.—
" hitelintézeti	267.—
Magyar hitelbank	255.—
Ezüst	—
Cs. kir. arany	5.50
Napoleon d'or	9.25
Német birodalmi márka	57.10
London	116.60

Felelős szerkesztő: Málk József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

PIACZI ARAK.

	Sepsi-Sz györgy ang. 18.		Brassó, aug. 15	
	ft.	kr.	ft.	kr.
Buza (tisza)	legszebb	8	—	6 80
	közepes	7	50	6 60
	gyöngébb	6	50	4 —
Buza (vegyes)	—	—	3	10
Rozs	legszebb	4	40	3 90
	közepes	4	—	3 60
Árpa	legszebb	3	10	3 50
	közepes	3	—	2 30
Z a b	legszebb	2	40	2 50
	közepes	2	40	4 40
Törökbuza	4	40	4	20
Kása	7	—	4	—
Borsó	—	—	7	50
Lencse	8	—	4	30
Fuszulyka	4	—	8	20
Lenmag	—	—	2	20
Burgonya	2	55	20	—
Marhahus	—	42	—	44
Disznóhus	—	44	—	44
Juhhus	—	—	—	30
Faggyu friss	36	30	32	—

Pályázati

HIRDETÉS.

Étfalva és Zoltán iskolailag egyesült községek községi vegyes iskolájánál egy rendes fiu tanítói állomás betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

A megválasztandóknak javadalma 309 ft. o é-ben, szállás, egynegyed hold kertilletmény és 2 öl tüzi fa.

A folyamodni kívánók kértnek oklevelekkel felszerelt folyamodványukat alólirt isk széki elnökhöz f évi szeptember hó 27-ig be küldeni.

Étfalva, 1879. aug, 28 án.

Bakcsi Gergely,
iszksz. elnök.

Nagy József

Ízbut-utcai vendéglőjében mai naptól fogva iz letesen készült friss

VIRSLI

kapható helyben vagy házhoz
1-2 hordva.

Hirdetmény.

A brassói „közép kereskedelmi iskola“ Burchez Henrik igazgatása alatt f évi szeptem ber hó 5-én veszi kezdetét, mely egyenlő rang ban áll a

főgymnasium és fő-reáltano dával

és fel van ruházva az egy évi önkéntességi joggal.

2-3

POLLÁK MÓR

könyvkereskedésében Sepsi-Szentgyörgyön a közelgő tanévre kaphatók mindenféle tankönyvek, vezérkönyvek a tanítók számára

rajz- és íróeszközök nagy választékban.

Kaphatók egyszersmind csinos kiállítású és olcsó

diszmvuek, könyvtáskák

stb. gyermekek számára. Egy jókarban levő ZONGORA kedvező feltételek mellett eladó léven, a fentebbi könyvke reskedésben a t. venni szándékozók ezirant értekezhetnek.